АЖРИМ

(даъво аризани кўрмасдан қолдириш хақида)

Улуғнор тумани

2024 йил 23 июль

Судья: Ш.М.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иқтисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликов раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Тургуновнинг котиблигида, даъвогар Улуғнор туман прокуратураси "Асакатекстил" МЧЖ манфаатида жавобгар "Асилбек кумуш ери" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Улуғнор туман прокурори ёрдамчиси С.Солимухаммаджонов, даъвогар вакили Ф.Гаппорова (22.07.2024 йилдаги 290-сонли ишочнома асосида), даъвогар вакили Б.Мамажонов (22.07.2024 йилдаги 289-сонли ишончнома асосида)ларнинг иштирокида Улуғнор туман ҳокимлиги биносида очиқ сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокуратураси (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" МЧЖ (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Асилбек кумуш ери" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб юритилади)дан 266 868 735 сўм асосий қарз ва 41 470 000 сўм жарима ундиришни сўраган.

Даъвогар вакили судга даъводан воз кечиш юзасидан 2024 йил 22 июль кунги 282-сонли ариза такдим этган.

Прокурор ёрдамчиси суд мажлисида кўрсатма бериб, даъводан воз кечиш хакидаги аризани кабул килишни сўради.

Даъвогар вакиллари суд мажлисида кўрсатма бериб, даъвогар даъводан тўлик воз кечганлигини билдириб, даъводан воз кечиш аризасини кабул килишни сўради.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор этилган, бироқ унинг вакили суд мажлисига келмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 170-моддасининг учинчи қисмига асосан, иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкинлиги белгиланган.

Суд юқоридаги қонун нормасига асосан ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришликни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларини ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этувчи шахсларнинг кўрсатмаларини тинглаб, такдим этилган аризани мухокама килиб, куйидаги асосларга кўра даъво аризасини кўрмасдан қолдиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аниқланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 18-сонли пахта хом ашёси харид қилиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартнома шартларига кўра, жавобгар даъвогарга 28,9 гектар ер майдонида 87 300 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш мажбуриятини олган.

Лекин, жавобгар 55 400 кг пахта хом ашёси топшириб, 31 900 кг пахта етиштириб топшириш бўйича шартнома мажбурияти бажармаган.

Прокуратура судга даъвогар манфаатида жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни коплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 266 868 735 сўм асосий қарз ва 41 401 315 сўм жарима ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Даъвогар томонидан судга такдим этилган аризада даъвогар даъво аризасидан воз кечиши сабабли даъвони кўрмасдан қолдириш сўралган.

ИПКнинг 157-моддасига асосан даъвогар ишни ҳар қандай инстанция судида кўришда ишни кўриш якуни бўйича чиқариладиган суд ҳужжати қабул қилингунига қадар даъводан тўлиқ ёки қисман воз кечишга ҳақли. Даъвонинг асосини ёки предметини ўзгартиришни, даъво талаблари миқдорини кўпайтиришни ёки камайтиришни, даъвогарнинг даъводан тўлиқ ёки қисман воз кечишини қабул қилиш ҳақида ёхуд қабул қилишни рад этиш тўғрисида ажрим чиқаришлиги белгиланган.

ИПК 50-моддасининг учинчи хатбошисига кўра, давлат органи ва бошка шахс томонидан даъвогарнинг хукукларини химоя килиш максадида такдим этилган даъво аризасидан (аризасидан) даъвогарнинг (аризачининг) воз кечиши даъво аризасини (аризани) кўрмасдан колдиришга олиб келишлиги белгиланган.

ИПК 107-моддаси биринчи қисмининг 8-бандига кўра, даъвогарнинг манфаатларини кўзлаб прокурор, давлат органи ва бошқа шахс томонидан такдим этилган даъводан даъвогар воз кечган бўлса даъво ариза кўрмасдан қолдирилишлиги белгиланган.

Мазкур ҳолатда, даъвогарнинг унинг манфаатида прокуратура томонидан киритилган даъводан воз кечиши қонун ҳужжатларига ҳилоф эмас

ёки бошқа шахсларнинг хуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузмайди.

Юқоридагиларга асосан, суд даъвогарнинг даъводан воз кечишини қабул қилишни ва иш бўйича даъвони кўрмасдан қолдиришни, олдиндан тўланган почта харажатини даъвогарни зиммасида қолдиришни, даъвогардан Республика бюджетига 6 166 775 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда юкланади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 50, 107, 118, 828, 157, 195-моддаларига асосланиб,

ажрим килади:

"Асакатекстил" МЧЖнинг даъводан воз кечиш тўғрисидаги аризаси қабул қилинсин.

"Асакатекстил" МЧЖнинг даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин.

Олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажати "Асакатекстил" МЧЖ зиммасида қолдирилсин.

Даъвогар "Асакатекстил" МЧЖ хисобидан Республика бюджетига 6 166 775 сўм давлат божи ундирилсин.

Ажримдан норози томон бир ой муддатда шу суд орқали Андижон вилоят судининг иқтисодий судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят келтириши мумкин.

Раислик этувчи

Ш.Абдухаликов

